

**Консультанту з економічних питань
Офісу Простих рішень та результатів
Моніну Д.**

**Всeукрaїнськa асоціaціa недeржaвних
пeнсійних фондів**

«19» травня 2021 року №051903

Шановний пане Данило!

Всeукрaїнськa асоціaціa недeржaвних пeнсійних фондів (надалі - ВАНПФ), цим листом висловлює Вам свою повагу від імені членів Асоціації та звертається щодо наступного.

ВАНПФ здійснено аналіз основних положень доопрацьованого проекту закону України «Про загальнообов'язкове накопичувальне пенсійне забезпечення» (р.№2683), який 21 травня 2021 року має розглянути Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

За наявності позитивних моментів, текст законопроекту містить деякі новації та положення, які, на думку членів ВАНПФ, є дискусійними й потребують подальшого доопрацювання.

Так, законопроектом передбачається допуск до діяльності на другому рівні пенсійної системи на етапі накопичення коштів недержавних пенсійних фондів, банків, страхових компаній, що здійснюють діяльність зі страхування життя (шляхом їх авторизації). Проте, діяльність банків та страховиків у системі загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення (ЗНПЗ), на відміну від авторизованих пенсійних фондів, унормована недостатньо, що може призвести до ряду неврегульованих моментів, а також до ускладнення сприйняття системи учасником, оскільки кожен суб'єкт працюватиме за різними (спеціальними) законами (правилами).

Новація, пов'язана з можливістю створення фондів визначеної дати, які складатимуться із субфондів, викликає дуже багато запитань, оскільки ні архітектура таких фондів, ні механізми їх роботи в законопроекті однозначно не визначені та до цього часу не застосовувались на практиці. За наявного обсягу та змісту положень стосовно фондів визначеної дати під час їх практичної реалізації виникне багато невизначеностей та суперечностей, що може мати наслідком нежиттєздатність таких утворень.

Це також викликає особливе занепокоєння з огляду на те, що Уповноважений пенсійний фонд створюється за рішенням Кабінету Міністрів України відповідно до

законодавства про недержавне пенсійне забезпечення у формі фонду визначеної дати, що також не застосовувалось у вітчизняному досвіді національній практиці накопичувального пенсійного забезпечення.

Крім того, мета заснування Кабінетом Міністрів України та фінансування коштом платників податків такої фінансової установи, як Уповноважений пенсійний фонд, не є до кінця зрозумілою та економічно обґрунтованою. Створення ще однієї структури, корпоративні права на яку (управління якою) належать державі, не узгоджується з проголошеним Президентом України курсом на зменшення частки держави в економіці. Якщо цей крок продиктований виключно необхідністю розподілу осіб, які з різних причин (відсутність довіри, обізнаності, часу тощо) не обрали фінансову установу для накопичення пенсійних коштів, то такий розподіл має від початку здійснюватися серед усіх (100%) авторизованих пенсійних фондів на принципах рівного доступу незалежно від форми власності засновників.

З метою створення рівних умов серед суб'єктів, що надають фінансові послуги у системі ЗНПЗ, недопущення обмеження та недобросовісної конкуренції на ринку накопичувального пенсійного забезпечення, пропонуємо уповноважений пенсійний фонд суб'єктно замінити на Державний накопичувальний пенсійний фонд (як альтернативну назву для такого фонду можна використовувати слова «урядовий пенсійний фонд», що відповідає суті одноосібного засновника) та, відповідно, виключити із законопроекту всі положення, що стосуються уповноваженого пенсійного фонду.

Щодо Державного накопичувального пенсійного фонду («урядовий пенсійний фонд»), пропонуємо включити до законопроекту відповідні положення, наприклад, у вигляді окремої статті такого змісту:

«Державний накопичувальний пенсійний фонд створюється рішенням Кабінету Міністрів України та здійснює свою діяльність відповідно до законодавства про недержавне пенсійне забезпечення та з урахуванням вимог, передбачених цим Законом, щодо діяльності у системі загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення.

Порядок формування органів управління, організаційно-технічного та фінансового забезпечення діяльності Державного накопичувального пенсійного фонду, визначається Кабінетом Міністрів України як одноосібним засновником такого фонду.

Державний накопичувальний пенсійний фонд функціонує на тих самих засадах, що встановлені законодавством для інших авторизованих пенсійних фондів у системі загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення.»

Дуже важливим є створення та запровадження справедливого, простого і прозорого механізму вибору авторизованих пенсійних фондів для осіб, які не визначились з вибором авторизованого пенсійного фонду для сплати накопичувальних пенсійних внесків. Для реалізації такого механізму вибору пропонуємо застосовувати автоматичний (тобто, без участі уповноважених осіб) розподіл осіб, які не визначились з вибором авторизованого пенсійного фонду та не уклали з ним контракт до дати початку сплати накопичувального пенсійного внеску, встановленої законом.

Пропонуємо включити до законопроекту відповідні положення, наприклад, у вигляді окремої статті такого змісту:

«Пенсійний контракт на користь особи, яка не визначилась з вибором авторизованого пенсійного фонду згідно із законом, укладається по замовчуванню між такою особою та автоматично обраним для неї авторизованим пенсійним фондом.

Генерація індивідуального пенсійного рахунку такої особи здійснюється програмним засобом адміністратора Єдиного соціального реєстру, шляхом присвоєння номеру платника податків такої особи ідентифікаційного коду авторизованого пенсійного фонду за ЄДРПОУ у прямій послідовності від меншого номеру до більшого за затвердженим алгоритмом рівномірного розподілу кількості учасників між фондами.

Порядок автоматичної генерації номеру індивідуального пенсійного рахунку затверджується Міністерством соціальної політики України за погодженням з Міністерством фінансів України та наглядовим органом. Інформація про розподіл номерів платників податків серед кодів за ЄДРПОУ авторизованих пенсійних фондів підлягає обов'язковому оприлюдненню на сайті Міністерства соціальної політики України.»

Також важливо надати можливість учасникам ЗНПЗ безперешкодно без обмежень в часовому періоді змінювати авторизовані недержавні пенсійні фонди, авторизовані страхові організації та авторизовані банки. Це дуже важливо для формування довіри населення до системи ЗНПЗ, забезпечення конкуренції та захисту майнових прав учасників ЗНПЗ.

Практична діяльність НПФ в Україні протягом не одного десятиліття підтвердила правомірність та позитивний ефект для учасників НПФ від реалізації встановленого законом права учасника перевести свої пенсійні накопичення «не один раз на рік», а необмежену кількість разів. Навіть на тлі коливання доходності, реалізація цього права не призводила до масових переводів.

На нашу думку, внески до системи загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення мають починати сплачуватися не через два роки після набрання чинності цим Законом, а через рік, тобто із 01.01.2023 року. (п.4 Прикінцевих та перехідних положень).

Окремо зазначаємо, що в усіх варіантах законопроекту простежується намагання унеможливити участь професійних та корпоративних пенсійних фондів в другому рівні пенсійної системи шляхом їх недопущення до авторизації.(ч.2 ст.39 : «Авторизований пенсійний фонд має відповідати наступним вимогам: 1) бути пенсійним фондом відкритого виду». Вважаємо такий підхід несправедливим та таким, що суперечить європейським принципам та моделям другого рівня, що засновані на участі в ньому галузевих (професійних) та корпоративних фондів.

По-перше, відповідно до п. 9 Директиви Європарламенту та Ради № 2003/41/ЄС від 3 червня 2003 року «Про діяльність установ трудового пенсійного забезпечення та нагляд за ними», у контексті другого рівня за державами-членами (а Україна проголосила намір стати членом ЄС) «обов'язково зберігається повна відповідальність за роль та функції різноманітних установ, що надають трудові пенсії за віком, таких як галузеві пенсійні фонди, корпоративні пенсійні фонди та компанії зі страхування життя».

По-друге, у 2004-2020 роках галузеві профспілки, повіривши у задекларовані законами і урядами наміри реформувати пенсійну систему, працювали над розбудовою професійних пенсійних фондів з метою формувати пенсійні накопичення для виплат пенсій за вислугу років, за роботу в шкідливих умовах, а також пенсійні виплати з третього і другого рівнів.

Намагання змінити «правила гри» з боку держави щодо професійних та корпоративних фондів не сприятиме довірі до системи накопичувального пенсійного забезпечення та позитивному сприйняттю пенсійної реформи соціальними партнерами.

Пропонуємо допустити до участі в процедурі авторизації всі типи пенсійних фондів.

З огляду на вищевикладене, маємо зазначити, що текст законопроекту потребує подальшого вдосконалення та ретельного доопрацювання з урахуванням наданих зауважень та пропозицій (додаються).

Сподіваємося на подальшу плідну співпрацю.

Додаток:

1. Додаток 1 - Зауваження та пропозиції до окремих положень статей проекту Закону України «Про загальнообов'язкове накопичувальне пенсійне забезпечення» - на 11 аркушах.

З повагою

**Т.в.о. Виконавчого Директора
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ
НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ**

М.В. Яшук

Додаток 1

ЗАУВАЖЕННЯ та ПРОПОЗИЦІЇ **до окремих положень статей проекту Закону України «Про загальнообов'язкове** **накопичувальне пенсійне забезпечення»**

Примітка: для зручності опрацювання в лапках наводяться формулювання положень законопроекту, яких стосуються зауваження та пропозиції.

Стаття 3. Джерела формування та використання пенсійних активів учасників системи

«3. Річний граничний розмір витрат на оплату послуг осіб, зазначених у пунктах 3 – 8 частини другої цієї статті, що відшкодовуються за рахунок коштів учасників системи, встановлюється у відсотках від чистої вартості пенсійних активів авторизованих пенсійних фондів і не може перевищувати 0,5 відсотка.

Пропозиція: Частину 3 статті 3 викласти у такій редакції:

3. Річний граничний розмір витрат на оплату послуг осіб, зазначених у пунктах 3 – 8 частини другої цієї статті, що відшкодовуються за рахунок коштів учасників системи, встановлюється у відсотках від чистої вартості пенсійних активів авторизованих пенсійних фондів і встановлюється НКЦПФР.

Обґрунтування: це питання не є предметом регулювання Законом, оскільки є змінним, динамічним, але при цьому має бути економічно обґрунтованим.

Стаття 4. Створення та функціонування уповноваженого пенсійного фонду

«3. З метою забезпечення належних умов накопичувального пенсійного забезпечення учасників системи, Кабінет Міністрів України може додатково створювати інші пенсійні фонди, які не мають статус Уповноваженого пенсійного фонду.

Зауваження (пропозиція): ч.3 ст.4 виключити.

Обґрунтування: можливість створення інших пенсійних фондів, ніж уповноважений пенсійний фонд, передбачена Законом України "Про недержавне пенсійне забезпечення" (ч.11 ст.6).

Стаття 6. Принципи формування Ради уповноваженого пенсійного фонду

«3. Професіоналізм передбачає наявність відповідного фахового рівня та професійного досвіду.

Член Ради уповноваженого пенсійного фонду повинен мати досвід:

мати професійний досвід роботи в наглядових радах акціонерних товариств та/або недержавних пенсійних фондах та/або іноземних накопичувальних установ пенсійного забезпечення;

або мати досвід стратегічного й оперативного управління, здобутий у фінансовій сфері.»

Зауваження (пропозиція): в ч.3 ст. 6 абзац другий-четвертий викласти в такій редакції:

«Член Ради уповноваженого пенсійного фонду повинен:

мати професійний досвід роботи в наглядовій раді акціонерного товариства та/або в раді недержавного пенсійного фонду та/або наглядовому органі іноземної накопичувальної установи пенсійного забезпечення;

або мати досвід стратегічного й оперативного управління, набутий у фінансовій сфері.»

Обґрунтування: узгоджено понятійний апарат та враховано структуру управління НПФ в Україні.

Стаття 13. Відповідальність членів Ради уповноваженого пенсійного фонду та членів ради авторизованого пенсійного фонду перед третіми особами

«1. За шкоду або збитки, що виникли внаслідок неправомірної дії або бездіяльності членів Ради уповноваженого пенсійного фонду та членів ради авторизованого пенсійного фонду під час виконання ними функцій та обов'язків, члени Ради уповноваженого пенсійного фонду, члени ради авторизованого пенсійного фонду солідарно несуть субсидіарну відповідальність.

Члени Ради уповноваженого пенсійного фонду, члени ради авторизованого пенсійного фонду солідарно несуть субсидіарну відповідальність за невиконання чи неналежне виконання своїх посадових обов'язків. У разі зазначеного член Ради уповноваженого пенсійного фонду або член ради авторизованого пенсійного фонду притягається до адміністративної та майнової відповідальності, звільняється із займаної посади, цивільно-правовий чи трудовий договір (контракт) з ним розривається відповідно до закону.

2. Члени Ради уповноваженого пенсійного фонду, члени ради авторизованого пенсійного фонду не мають права отримувати винагороду в будь-якому вигляді від компаній з управління активами, адміністраторів, зберігачів, у тому числі авторизованих, аудиторських фірм, а також від пов'язаних осіб зазначених суб'єктів. У разі отримання такої винагороди у будь-якому вигляді такі особи несуть відповідальність відповідно до закону.

3. Рада уповноваженого пенсійного фонду зобов'язана укласти договори страхування відповідальності членів Ради Національного пенсійного фонду перед третіми особами, згідно з яким застраховано відповідальність членів Ради Національного пенсійного фонду перед третіми особами, відповідно до типової форми договору страхування, затвердженої Національним банком України за погодженням з наглядовим органом, протягом одного місяця з дати його призначення членом Ради уповноваженого пенсійного фонду, та забезпечувати наявність чинного договору страхування відповідальності члена Ради уповноваженого пенсійного фонду перед третіми особами, що відповідає вимогам, визначеним цим Законом, надалі протягом всього періоду перебування на посаді члена Ради уповноваженого пенсійного фонду.

4. Рада авторизованого пенсійного фонду зобов'язана укласти договір страхування відповідальності члена ради авторизованого пенсійного фонду перед третіми особами, згідно з яким застраховано його відповідальність перед третіми особами, відповідно до типової форми договору страхування, затвердженої Національним банком України за погодженням з наглядовим органом, протягом одного місяця з дати його призначення членом ради авторизованого пенсійного фонду відповідно, та забезпечувати наявність чинного договору страхування відповідальності члена ради авторизованого пенсійного фонду перед третіми особами, що відповідає вимогам, визначеним цим Законом, надалі протягом всього періоду перебування на цій посаді.

5. Мінімальний розмір страхової суми за договором страхування відповідальності члена Ради уповноваженого пенсійного фонду або члена ради авторизованого пенсійного фонду перед третіми особами має становити 5 відсотків:

- загальної вартості активів фонду станом на останній день року, що передує року укладання такого договору страхування.

В будь-якому випадку страхова сума за договором страхування відповідальності члена Ради уповноваженого пенсійного фонду або члена ради авторизованого пенсійного фонду перед третіми особами не може бути меншою 5 мільйонів євро в гривневому еквіваленті за офіційним курсом Національного банку України на день укладення договору страхування відповідальності.

Упущена, втрачена вигода, додаткові витрати, що можуть бути понесені учасниками уповноваженого пенсійного фонду та авторизованого пенсійного фонду та/або третіми особами, не відшкодовуються за договором страхування відповідальності члена Ради уповноваженого пенсійного фонду або члена ради авторизованого пенсійного фонду перед третіми особами.»

Зауваження (пропозиція): в статті 13 виключити ч.1, 3, 4, 5.

Обґрунтування: З огляду на повноваження ради НПФ, її члени не прийматимуть ніяких рішень, які спричинили би збитки авторизованим НПФ. Тому відповідальність членів ради ніколи не настане. До того ж не зрозуміло джерело оплати страхування такої відповідальності. Адже прямої вказівки на те, що це робитиметься за рахунок пенсійних активів, в ст.3 зараз немає, як це було в проекті №2683. Отже, питання джерела оплати страхування залишається відкритим, особливо щодо незалежних членів ради.

Стаття 22. Вимоги щодо структури власності авторизованих суб'єктів

«2. Акціонери (учасники) авторизованої компанії з управління активами, авторизованого адміністратора (крім прямих учасників-юридичних осіб, акції яких допущено до торгів на організованому ринку, в тому числі іноземному регульованому ринку, яка входить до переліку, визначеного наглядовим органом) та їх кінцеві бенефіціарні власники (контролери) мають підтвердити фінансовий стан, наявність власних коштів у розмірі, достатньому для володіння часткою в статутному капіталі авторизованої компанії з управління активами, та наявність у неї та членів її виконавчого органу і наглядової ради, а також власників істотної участі, які є фізичними особами, бездоганної ділової репутації.

3. Ділова репутація засновника авторизованого пенсійного фонду, акціонерів (учасників) авторизованої компанії з управління активами, авторизованого адміністратора повинна відповідати вимогам, встановленим наглядовим органом.»

Зауваження (пропозиція): В статті 22 частину 2 виключити; частину 3 викласти в такій редакції:

«3. Ділова репутація членів виконавчого органу і наглядової ради, а також фізичних осіб, які є власниками істотної участі авторизованої компанії з управління активами, авторизованого адміністратора повинна відповідати вимогам, встановленим наглядовим органом.»

Обґрунтування: Фінансовий стан та наявність власних коштів, достатніх для володіння часткою в СК, КУА та адміністраторі має сенс перевіряти лише на етапі придбання часток в статутному капіталі. В подальшому фінансовий стан акціонерів ніяким чином не впливає на діяльність КУА та адміністратора. Ділова репутація встановлюється щодо фізичних осіб. До того ж, стаття присвячена вимогам до авторизованої КУА та адміністратора, тому висувати в ній вимоги до засновників НПФ недоречно.

Стаття 23. Вимоги щодо винагороди осіб, на яких покладено здійснення ключових функцій

«1.

Положення про винагороду осіб, на яких покладено здійснення ключових функцій, будується на принципі уникнення заохочення прийняття ризику, повинно бути впроваджено і підтримуватись відповідно до цілі і довгострокових інтересів, фінансової стабільності і продуктивності авторизованого пенсійного фонду, з яким авторизована компанія з управління активами уклала договір про управління активами, і повинно бути в цілому направлене на раціональне, обережне та ефективне управління.»

Зауваження (пропозиція): **В абзаці другому статті 23 слова «і продуктивності» виключити.**

Обґрунтування: відсутнє визначення цього поняття в контексті накопичувального пенсійного забезпечення, бо продуктивність — у широкому розумінні — здатність давати продукцію.

Стаття 24. Управління ризиками

«3. Система управління ризиками авторизованої компанії з управління активами здійснюється на підставі положення про управління ризиками, затвердженого наглядовою радою авторизованої компанії з управління активами, та внутрішніх правил та процедур управління ризиками, які, принаймні, повинні передбачати:

б) управління екологічними, соціальними та управлінськими ризиками, пов'язаними з пенсійним портфелем та його управлінням.

...

4.

Внутрішні правила та процедури управління ризиками авторизованого адміністратора принаймні, повинні передбачати:

4) управління екологічними, соціальними та управлінськими ризиками.»

Зауваження (пропозиція): **В статті 24: в ч.3 включити п.б та в ч.4 виключити п.4**

Обґрунтування: не зрозуміло, що мається на увазі під екологічними, соціальними та управлінськими ризиками, особливо те, яке це відношення має до адміністратора.

Стаття 28. Вимоги до капіталу авторизованої компанії з управління активами

«1. Авторизація компаній з управління активами здійснюється за умови, що вона має регулятивний капітал у розмірі не менш як 25 000 000 гривень на день подання документів до наглядового органу для авторизації. Вимоги до регулятивного капіталу авторизованої компанії з управління активами встановлюються наглядовим органом.»

Зауваження (пропозиція): **розмір капіталу зменшити до 15 млн грн.**

Обґрунтування: Вимоги проекту занадто суворі й не відображають українські реалії.

Стаття 29. Особливості діяльності авторизованої компанії з управління активами, що здійснює управління активами авторизованого пенсійного фонду

«2. Авторизована компанія з управління активами, що здійснює управління пенсійними активами авторизованого пенсійного фонду, зобов'язана:

...5) виконувати купівлю-продаж пенсійних активів від імені авторизованого пенсійного фонду на найвигідніших умовах (у тому числі щодо ціни, витрат та часу виконання). Авторизована компанія з управління активами не має права відчужувати або придбавати пенсійні активи за ціною іншою ніж ринкова, якщо це може призвести до збитків авторизованого пенсійного фонду та/або учасників системи. Порядок визначення ринкової ціни пенсійних активів встановлюється наглядовим органом. Авторизована компанія з управління активами повинна розробити та затвердити внутрішні правила контролю найкращого виконання купівлі-продажу пенсійних активів, які повинні містити інформацію, встановлену наглядовим органом;

Зауваження (пропозиція): п.5 ч. 2 статті 29 викласти в редакції:

«5) виконувати купівлю-продаж пенсійних активів від імені авторизованого пенсійного фонду за ринковими цінами. Порядок визначення ринкової ціни пенсійних активів встановлюється наглядовим органом;»

Обґрунтування: За формулюванням проекту будь-яка операція з часом може бути визнана такою, що завдала збитки авторизованому НПФ. КУА може забезпечити придбання активів за ринковими умовами лише в момент придбання.

Стаття 33. Відповідальність авторизованої компанії з управління активами

«2. Авторизована компанія з управління активами несе відповідальність перед авторизованим пенсійним фондом, а також перед його учасниками за невиконання або неналежне виконання своїх зобов'язань, що встановлені законодавством та договором про управління пенсійними активами, і будь-які збитки, завдані авторизованому пенсійному фонду або їх учасникам внаслідок дій або бездіяльності, що призвели до порушення цієї декларації або договору про управління пенсійними активами всім майном, що належить їй на праві власності. Відшкодування збитків не звільняє авторизовану компанію з управління активами та її заінтересованих осіб від інших видів відповідальності згідно із законодавством.»

Зауваження (пропозиція): Перше речення ч. 2 статті 33 викласти в редакції:

«Авторизована компанія з управління активами несе відповідальність перед авторизованим пенсійним фондом за будь-які реальні збитки, завдані авторизованому пенсійному фонду внаслідок порушення цієї авторизованою компанією з управління активами законодавства, положень інвестиційної декларації або договору про управління пенсійними активами всім майном, що належить їй на праві власності.»

Обґрунтування: при формулюванні цього речення в законопроекті був порушений причинно-наслідковий зв'язок.

«5. Заінтересовані особи авторизованої компанії з управління активами за порушення вимог законодавства, у тому числі нормативно-правових актів наглядового органу, які порушують встановлені наглядовим органом вимоги до системи управління ризиками щодо діяльності авторизованої компанії з управління активами та загрожують інтересам учасників системи загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення, несуть цивільно-правову, адміністративну та кримінальну відповідальність.

6. Заінтересовані особи авторизованої компанії з управління

активами, дії або бездіяльність яких призвели до завдання авторизованому пенсійному фонду або учасникам системи шкоди з вини зазначених заінтересованих осіб, несуть відповідальність всім своїм майном. Якщо внаслідок зазначених вище в цій частині дій або бездіяльності заінтересованої особи авторизованої компанії з управління активами завдано шкоди, а інша заінтересована особа цієї компанії внаслідок таких дій або бездіяльності прямо або опосередковано отримала майнову вигоду, такі особи несуть солідарну відповідальність за завдану шкоду.»

Зауваження (пропозиції): в статті 33 частини 5 та 6 виключити.

Обґрунтування: Відповідальність буде у випадках, якщо вона передбачена спеціальним законодавством. Зокрема, для настання майнової відповідальності (ч.6) необхідна протиправна поведінка, а не лише вина.

Стаття 35. Вимоги до капіталу авторизованого зберігача

«1. Авторизація зберігача здійснюється за умови, що він має регулятивний капітал у розмірі не менш як 2 000 000 000 гривень на день подання документів до наглядового органу для авторизації.»

Пропозиція: Розмір регулятивного капіталу зменшити до 500 млн. грн

Обґрунтування: Вимога у 2 млрд грн не відповідає українським реаліям і є зовеликою.

Стаття 39. Вимоги до авторизованого пенсійного фонду

«2. Авторизований пенсійний фонд має відповідати наступним вимогам:

1) бути пенсійним фондом відкритого виду;»

Зауваження (пропозиція): п.1 ч.2. Ст.39 викласти в такій редакції:

«бути недержавним пенсійним фондом, що здійснює свою діяльність відповідно до законодавства про недержавне пенсійне забезпечення;»

Обґрунтування: необхідно надати будь-якому НПФ незалежно від його виду право взяти участь в системі накопичувального пенсійного забезпечення, якщо він відповідає вимогам цього Закону.

7) у складі ради пенсійного фонду повинно бути не менше п'яти членів ради, з яких більше половини є незалежними членами, які відповідають вимогам, встановленими частинами першою – п'ятою статті 7 цього Закону».

Зауваження (пропозиція): в ч.2 статті 39 виключити п.7.

Обґрунтування: Вимога щодо незалежних членів Ради не відповідає українським реаліям. Вимога щодо незалежних членів має певний сенс лише щодо уповноваженого ПФ.

Стаття 42. Вимоги до капіталу авторизованого адміністратора

«1. Авторизація адміністратора здійснюється за умови, якщо він має регулятивний капітал у розмірі не менш як 10 000 000 гривень на день подання документів до наглядового органу для авторизації. Вимоги до регулятивного капіталу авторизованого адміністратора встановлюються наглядовим органом.

Адміністратор уповноваженого пенсійного фонду повинен мати та підтримувати на постійній основі власний капітал у розмірі не менш як 50 000 000 гривень.....»

Зауваження (пропозиція): в ч.1 статті 42 слова «якщо він має регулятивний капітал у розмірі не менш як 10 000 000 гривень» **замінити словами** «якщо він має власний капітал у розмірі не менш як 3 000 000 гривень».

В абз.2 ч.1 статті 42 слова «у розмірі не менш як 50 000 000 гривень» замінити словами «у розмірі не менш як 6 000 000 гривень»

Обґрунтування: Вимоги у 10 000 000 та 50 000 000 грн не відповідають українським реаліям і є завеликими.

Стаття 47. Авторизація компаній з управління активами, зберігачів, адміністраторів, недержавних пенсійних фондів, страхових організацій та банків

«1.

Вимоги, яким повинні відповідати компанії з управління активами, зберігачі, адміністратори та недержавні пенсійні фонди, які мають намір здійснювати діяльність у системі загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення, для проходження авторизації, встановлюються цим Законом та нормативно-правовими актами наглядового органу.»

Зауваження (пропозиція): в ч.1 статті 47 слова «**та нормативно-правовими актами наглядового органу**» **виключити.**

Обґрунтування: цей Закон повинен містити вичерпний перелік вимог для проходження авторизації або в ньому необхідно прямо передбачати, які саме вимоги встановлюються нормативними актами НКЦПФР.

Стаття 48. Подача заявки на авторизацію

«1. Компанія з управління активами, зберігач, адміністратор або недержавний пенсійний фонд, який має намір здійснювати діяльність у системі загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення (далі - заявник), для включення до Реєстру авторизованих суб'єктів системи загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення подає наглядовому органу у встановленому нею порядку та формі, заяву про включення до Реєстру авторизованих суб'єктів системи загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення разом з наступними документами:

...

7) інформацію про наявність у заявника фінансових ресурсів для провадження діяльності у системі загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення (крім недержавного пенсійного фонду);

8) інформацію про фінансовий стан учасників (акціонерів) заявника з істотною участю у ньому за формою, встановленою наглядовим органом (крім недержавного пенсійного фонду); »

Зауваження: в ч.1 статті 48 слова "у встановленому нею порядку та формі" **замінити словами** "у визначеному ним порядку та за встановлено ним формою", **виключити** пп.7 та 8.

Обґрунтування: порядок подання та форма заяви повинні визначатися наглядовим органом. Фінансові ресурси та фінансовий стан великих акціонерів заявника не впливають на можливість належного виконання покладених функцій.

«...10) інформацію про ділову репутацію, досвід та кваліфікацію особи (осіб), яка здійснює повноваження одноосібного виконавчого органу (або осіб, які призначені головою та членами колегіального виконавчого органу), членів наглядової ради (для недержавного пенсійного фонду – членів ради недержавного пенсійного фонду), головного бухгалтера та осіб, що здійснюють ключові функції у заявника, відповідно до вимог та за формою, встановленою наглядовим органом;

11) інформацію про персональний склад виконавчого органу та наглядової ради (у разі її наявності) та осіб, що здійснюють ключові функції у заявника (крім недержавного пенсійного фонду), та політики їх винагороди за формою, встановленою наглядовим органом;

12) інформацію про юридичних осіб, у яких учасник (акціонер) з істотною участю у заявника - фізична особа є керівником та/або володіє істотною участю, за формою, встановленою наглядовим органом;

13) інформацію про асоційованих осіб учасників (акціонерів) з істотною участю у заявника - фізичних осіб за формою, встановленою наглядовим органом;

...

Для авторизації недержавні пенсійні фонди подають документи, зазначені у пунктах 1, 2, 4, 9 - 13, 16 та 17 цієї частини.»

Зауваження (пропозиція): слова «Для авторизації недержавні пенсійні фонди подають документи, зазначені у пунктах 1, 2, 4, 9 - 13, 16 та 17 цієї частини» замінити словами «Для авторизації недержавні пенсійні фонди подають документи, зазначені у пунктах 1, 2, 4, 9, 16 та 17 цієї частини».

Обґрунтування: Пункти 10-13 не застосовуються до НПФ..

Стаття 60. Пенсійні активи

«2. Активи у цінних паперах складаються з:

7) деривативних фінансових інструментів, якщо метою такого інвестування виключно є сприяння зменшенню інвестиційного ризику та документально підтверджене обстеження ризику базового активу таких деривативних фінансових інструментів та одночасно якщо кількість цінних паперів **або фінансових інструментів** в складі пенсійних активів, що становлять базовий **актив є не більшою** ніж кількість, яка виникає з прав або зобов'язань щодо їх придбання чи відчуження;

8) цінні папери інститутів спільного інвестування спеціалізованого виду, а саме індексних фондів з урахуванням обмежень, встановлених цим Законом.»

Зауваження (пропозиція): в статті 60 пп. 7-8 викласти в редакції:

«7) деривативних фінансових інструментів, якщо метою такого інвестування виключно є сприяння зменшенню інвестиційного ризику та одночасно якщо кількість цінних паперів або **інших активів** у складі пенсійних активів, що становлять базовий актив, **є не меншою**, ніж кількість, яка виникає з прав або зобов'язань щодо їх придбання чи

відчуження;

8) цінних паперів інститутів спільного інвестування, вимоги до яких встановлюються наглядовим органом»

Обґрунтування 1) Не обмежуватися тільки цінними паперами, бо є інші активи, наприклад, банківські метал. 2) Не можна придбати похідних більше, ніж базовий актив.

Крім того, з огляду на те, що для 2-го рівня цей проект дозволяє інвестувати в деривативні фінансові інструменти, цінні папери ІСІ та проводити операції РЕПО, вважаємо за доцільне внести відповідні зміни до Закону «Про недержавне пенсійне забезпечення» (ст.47 та 49) та аналогічно дозволити це для 3-го рівня.

Стаття 61. Обмеження інвестиційної діяльності з пенсійними активами

«1. Під час провадження діяльності з управління пенсійними активами забороняється:

...

12) придбавати або додатково інвестувати у цінні папери індексних фондів інститутів спільного інвестування спеціалізованого виду більше ніж 20 відсотків загальної вартості пенсійних активів, якщо цінні папери таких фондів допущені до торгів на організованому ринку та відповідають вимогам, встановленим наглядовим органом, крім тих, що знаходяться в управлінні цієї авторизованої компанії з управління активами.»

Зауваження (пропозиція): в статті 61 п.12 викласти в редакції:

«12) придбавати або додатково інвестувати у цінні папери інститутів спільного інвестування, вимоги до яких встановлюються наглядовим органом, більше ніж 20 відсотків загальної вартості пенсійних активів, крім тих, що знаходяться в управлінні цієї авторизованої компанії з управління активами.»

Обґрунтування: Доцільно надати НКЦПФ повноваження встановлювати вимоги до виду/типу ІСІ, прийнятих для інвестування пенсійних активів, та оперативно (без зміни Закону) змінювати ці вимоги у разі потреби

Стаття 79. Санкції

«1. Наглядовим органом застосовує фінансові санкції до юридичних осіб у вигляді штрафу...

1)...

у розмірі до 150 000 000 гривень на день застосування санкцій або десять відсотків від сукупного річного обороту юридичної особи відповідно до останнього річного фінансового звіту;"

2)...

у розмірі до 150 000 000 гривень на день застосування санкцій або десять відсотків від сукупного річного обороту юридичної особи відповідно до останнього річного фінансового звіту;"

...

18)...

у розмірі до 150 000 000 гривень на день застосування санкцій або десять відсотків від сукупного річного обороту юридичної особи відповідно до останнього річного фінансового звіту;»

Зауваження (пропозиція): В пунктах 1-18 ч.1 ст. 79 (де зазначено розмір штрафів):

- суттєво зменшити верхню межу штрафу з 15 млн грн,
- встановити діапазон штрафних санкцій: мінімальний розмір штрафу - максимальний розмір штрафу, в залежності від характеру та тяжкості вчиненого правопорушення,
- слова «на день застосування санкцій» виключити, так як ці слова залишилися від попередньої редакції тексту законопроекту, коли розмір штрафу був встановлений в євро,
- в словосполученні «десять відсотків від сукупного річного обороту юридичної особи» слово «обороту» замінити словом «доходу».

Обґрунтування: розміри штрафів повинні бути адекватними, справедливими, співрозмірними, зокрема, відповідати характеру та тяжкості вчиненого правопорушення, враховувати умови, обставини та причини вчинення правопорушення.

Розділ XV. Прикінцеві та перехідні положення

«4. Внески до системи загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення починають сплачуватись через два роки після набрання чинності цим Законом».

Пропозиція: в п.4 Прикінцевих та перехідних слова «через два роки» замінити словами «через рік»

Обґрунтування: немає вагомих підстав для затяжки часу на два роки. До того ж. Президентом була встановлена дата початку сплати внесків «з 02.01.2023 року».

«5. Через 18 місяців з дати набрання чинності цим Законом учасники системи загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення набувають право обрати авторизований пенсійний фонд або авторизований банк.

Пропозиція: в п.5 Прикінцевих та перехідних слова «через 18 місяців» замінити словами «через 6 місяців»

Обґрунтування: немає вагомих підстав для затяжки часу на 18 місяців. До того ж. Президентом була встановлена дата початку сплати внесків «з 02.01.2023 року».

«6. Через два роки з дати набрання чинності цим Законом учаснику системи загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення, який не визначився з вибором авторизованого пенсійного фонду або авторизованого банку, відкривається індивідуальний пенсійний рахунок в уповноваженому пенсійному фонді.

Пропозиція: в п.6 Прикінцевих та перехідних слова «через два роки» замінити словами «через рік»

Обґрунтування: немає вагомих підстав для затяжки часу на два роки. До того ж. Президентом була встановлена дата початку сплати внесків «з 02.01.2023 року».

«8. Річний граничний розмір витрат для авторизованих пенсійних фондів, крім уповноваженого пенсійного фонду, встановлений частиною четвертою статті 3 цього Закону, не може перевищувати у перший рік сплати внесків до системи

загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення 2%, у другий рік сплати внесків до системи загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення 1%».

Пропозиція: п.8 Прикінцевих та перехідних положень виключити.

Обґрунтування: це питання не є предметом регулювання Законом, оскільки є змінним, динамічним, але при цьому має бути економічно обґрунтованим. Власне так є в законі про НПЗ.